Tremtinys

Nr. 13
(1179)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS * 2016 m. balandžio 8 d. *

LPKTS XXIII suvažiavime

Balandžio 2 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyko XXIII Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas. Gausiai susirinkusius delegatus pasveikino LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas ir priminė Lietuvos gyventojų trėmimų istoriją, okupacinės valdžios vykdytą mūsų tautos genocidą.

Įnešus LPKTS filialų vėliavas, suvažiavimo dalyviai kartu su Seimo nariu Vytautu Juozapaičiu sugiedojo Lietuvos himną. Susitelkti maldai pakvietė buvęs politinis kalinys, tremtinys, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Suvažiavimo dalyviai susikaupė tylos minutei, pagerbti visus mirusius buvusius tremtinius ir politinius kalinius bei sausį Amžinybėn išėjusį LPKTS Garbės pirmininką Antaną Lukšą.

Anykščių, Alytaus, Kauno ir Šiaulių filialų atstovai išnešė gėlių prie Laisvės, Nežinomo kareivio ir Kovotojų už Lietuvos Laisvę Motinoms paminklų bei „Tautos kančios“ memorialo Petrašiūnų kapinėse.

Pirmoje suvažiavimo dalyje pirmininkavo Birutė Kažemėkaitė ir Vilhelm Haase. Patvirtinus suvažiavimo darbotvarkę ir reglamentą bei balsų skaičiavimo komisiją, suvažiavimas pradėjo darbą.

Suvažiavime dalyvavo daug svečių: Aukščiausiosios Tarybos–Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. V. Landsbergis, TS-LKD pirmininkas, E.P. narys G. Landsbergis, Seimo nariai – V.V.Margevičienė, A. Anušauskas, A.Bilotaitė, V. M. Čigriejienė, A.Dumčius, R. Žilinskas, R. Kupčinskas, V. Juozapaitis, D. Jankauskas, L.Kazlavickas, R. J. Dagys, V. Aleknaitė-Abramikienė, Šilalės rajono meras J. Gudauskas, TS-LKD PKTF tarybos pirmininkė R. Morkūnaitė-Mikulėnienė, TS-LKD Kauno sueigos pirmininkė E. Gudišauskienė ir kiti.

Pirmajam iš svečių suteiktas žodis prof. Vytautui Landsbergiui, kuris sakė, kad džiaugiasi galėdamas būti kartu su tremtiniais – ešelonų broliais. Kalbėdamas apie brolystę, profesorius neišvengė prisiliesti prie pastarųjų pasaulio įvykių, kuriuos lydi priešystė – žudynės, bauginimai. „Už to slypi neapykanta sau ir godulys – turto ir valdžios, kuri atvertų galimybę žudyti, būti nebaudžiamiems ir tuo mėgautis. Tai pamišimas, kuris plinta ir kuris turi priežastį. Svarbiausia, kad tam nėra atsvaros: tegu žmonės bijo, palūžta, nesitiki gyventi ramiai. Tačiau Dievas liepė nežudyti. Kodėl? Nes visi esame broliai – turime vieną tėvą,“ – sakė V.Landsbergis. Jis kvietė nesitaikstyti su nežmoniškumu ir abejingumu ir jausti atsakomybę už savo kraštą, tautą, žmonių bendriją šioje planetoje.

Suvažiavimo dalyvius pasveikino ir TS-LKD pirmininkas Gabrielius Landsbergis. Jis sakė, kad jam neparastai didelė garbė būti tarp buvusių tremtinių ir politinių kalinių ir pakvietė kartu imtis ryžtingų darbų.

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas susirinkusiesiems perdavė LR Prezidentės Dalios Grybauskaitės linkėjimus ir apžvelgė per kadenciją nuveiktus darbus (pirmininko pranešimą spausdiname atskirai).

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė pateikė valdybos veiklos (spausdiname atskirai) ir finansinę ataskaitą.

Revizijos komisijos pirmininkas Vaclovas Spraunis perskaitė Revizijos komisijos ataskaitą. Procedūrų ir etikos komisijos atstovė pasidžiaugė, kad visi penki šios komisijos nariai pastaraisiais metais buvo „bedarbiai“, nes negautas nė vienas nusiskundimas.

Ataskaitos patvirtintos bendru sutarimu. Pristatyti LPKTS pirmininko rinkimuose dalyvaujantys du kandidatai: Gvidas Rutkauskas ir Gediminas Uogintas, kandidatai į valdybos, Revizijos, Procedūrų ir etikos komisijos narius.

Po pertraukos metu vykusio slapto balsavimo antrajai suvažiavimo daliai pirmininkavo Loreta Kalnikaitė ir Algis Čeponis.

Skambiomis patriotinėmis dainomis susirinkusiuosius džiugino Kauno Juozo Gruodžio konservatorijos mišrus choras. Po koncerto sekė iškilminga akimirka – už ilgametį darbą vadovaujant Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai Garbės pirmininko vardas buvo suteiktas dr. Povilui Jakučioniui. Nesitikėjęs tokio įvertinimo ilgametis LPKTS pirmininkas dėkojo: „Kol yra jėgų ir sveikatos, dirbsiu LPKTS labui ir valstybės naudai. Stengsiuosi šį apdovanojimą pateisinti“.

Politines aktualijas apžvelgė suvažiavime dalyvavę Seimo nariai: A. Anušauskas, D. Jankauskas, R. J. Dagys, V. Aleknaitė-Abramikienė, K. Starkevičius, V. Juozapaitis, A. Bilotaitė, V.M. Čigriejienė, R. Kupčinskas. Pirmininkaujančioji perskaitė TS-LKD bendrijos LKD pirmininko V. Stundžio sveikinimą. Šilalės rajono meras Jonas Gudauskas dėkojo LPKTS Šilalės filialo nariams už bendrystę.

Suvažiavimas priėmė keturias rezoliucijas: „Dėl Laisvės kovų istorinio atminimo įamžinimo“, „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nepritarimo Laisvės premijų komisijos išvadoms“, „Dėl Astrave statomos atominės elektrinės keliamos grėsmės Lietuvai“ ir „Dėl daugiavaikių motinų, turinčių Nukentėjusio asmens statusą ir užauginusių penkis ar daugiau vaikų“ bei pareiškimą „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo“ (spausdiname atskirai).

Diskusijoje dalyvavo LPKTS Vilniaus skyriaus nariai: Irena Misiūnienė, Irena Tumavičiūtė, Gediminas Uogintas, bei Garliavos filialo pirmininkas Mindaugas Babonas. Pastarasis suvažiavimo dalyviams perskaitė savo kūrybos eilėraštį.

Balsų skaičiavimo komisijos atstovai paskelbė balsavimo rezultatus (naujai išrinktos valdybos, Revizijos, Procedūrų ir etikos komisijų narių pavardes spausdiname atskirai). LPKTS pirmininku išrinktas dr. Gvidas Rutkauskas padėkojo už pasitikėjimą ir patikino, kad toliau tęs pradėtus darbus, taipogi imsis ir naujų. Pirmininkas paprašė siūlyti idėjas, išsakyti patarimus ir kritiką. LPKTS pirmininkas pavaduotojais pasirinko Gediminą Uogintą, Juozą Ylą ir Zenoną Čerkauską.

G. Rutkauskas pristatė suvažiavimo nutarimą dėl valdybos veiklos tęstinumo: LPKTS valdyba tęsia savo įgaliojimus, kol susirinks naujai išrinkta valdyba.

Jolita NAVICKIENĖ

Jono Ivaškevičiaus nuotraukos

Gabrielius Landsbergis: kada pradėsime spręsti svarbiausias Lietuvos problemas?

Jau beveik pusmetį Lietuva aptarinėja Vijūnėlės dvaro skandalą ir dabar jau visi mato, kaip priiminėjami sprendimai Vyriausybėje. Prezidentė Dalia Grybauskaitė dėl garsiojo Vyriausybės nutarimo kreipėsi į Konstitucinį Teismą, o aplinkos ministro K.Trečioko laukia interpeliacija Seime. Ir toliau svarbiausios šalies institucijos gaiš savo laiką, energiją ir mokesčių mokėtojų pinigus ten, kur garbingiems ir sveiko proto žmonėms jau seniai viskas aišku.

Valdžios skaidrumas ir piliečių lygybė prieš įstatymą yra būtinos teisinės ir demokratinės valstybės sąlygos. Todėl Vijūnėlės dvaro istorija ir kova prieš sovietinį nomenklatūrinį palikimą yra svarbi politine ir simboline prasme. Tačiau tai tėra savotiška politinė higiena. Suomijoje, Švedijoje ar bet kurioje kitoje vakarietiškoje ir aukštos politinės kultūros visuomenėje tokie skandalai paprastai netrunka ilgiau kelių savaičių, nes jų „herojai“ – ministrai atsistatydina, kad visuomenė ir vyriausybė visą savo dėmesį ir energiją galėtų nukreipti ne jų asmeninių, bet šalies svarbiausių problemų sprendimui.

Pastaruoju metu Lietuvos ekonomikos ir viešojo sektoriaus būklės įvertinimus paskelbė bene autoritetingiausios tarptautinės institucijos – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) ir Europos Komisija. Diskusija ir politiniai ginčai dėl jų pristatytų vertinimų ir analizės bei būtinų sprendimų yra daug reikalingesni ir svarbesni Lietuvos ateičiai, tad neturėtų likti tik ekspertų ratuose ar politikos paraštėse. Kokias problemas atskleidžią šios institucijos?

Emigracija – grėsmė ilgalaikiam ekonomikos tvarumui

Anksčiau valdžia dar patyliukais bandė save apgaudinėti, kad emigracija neva padeda spręsti socialines Lietuvos problemas – mažina nedarbą, prisideda prie ekonomikos ženkliomis perlaidomis likusiems šalyje giminaičiams ar net mažina nusikalstamumą. Deja, taip nėra. Per ketverius metus Lietuva neteko tiek žmonių, kiek gyvena Marijampolėje ir Mažeikiuose – septintame ir aštuntame pagal dydį Lietuvos miestuose. Daugiausiai emigruoja jauni, išsilavinę, Lietuvoje kurti ir dirbti galintys žmonės.

Europos Komisijos ekspertai teigia, kad mažas gimstamumas, visuomenės senėjimas, prasti sveikatos apsaugos sistemos rezultatai ir ypač didelė emigracija nulems, kad iki 2030 metų neteksime apie 35 procentų darbingo amžiaus žmonių – ir tai yra blogiausia padėtis visoje ES. Jei nepakeisime šios tendencijos, ilgalaikis ekonomikos augimo tvarumas, socialinės spsaugos ir ypač pensijų sistemos bus pavojuje.

Žemas produktyvumas ir neišnaudojamas švietimo potencialas

Šalies darbo našumas šiandien sudaro tik apie du trečdalius EBPO valstybių vidurkio, todėl turime didelį neišnaudotą potencialą ekonomikai augti. Be to, pastaruoju metu vidutinis darbo užmokesčio augimas viršija darbo našumo augimą. Tenka apgailestauti, kad dirbančiųjų mūsų valstybėje sukuriama vertė per pastaruosius trejus metus augo labai vangiai – vos po 1 procentą kasmet. Lyginant mūsų šalį su išsivysčiusiomis Vakarų valstybėmis, darbo našumu nuo jų vis dar ženkliai atsiliekame – šiandien Lietuvoje dirbantis žmogus sukuria 29,4 procento mažiau vertės nei vidutiniškai sukuriama Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (EBPO) priklausančiose šalyse ir 24,8 procento mažiau vertės nei vidutiniškai sukuriama ES šalyse. Nepaisant to, per metus vidutiniškai dirbame net 64 valandomis ilgiau už EBPO priklausančių valstybių gyventojus.

Bendros sąlygos verslui pagal daugelį kriterijų yra neblogos, tačiau viena didžiausių problemų – švietimo sistemos rengiamų darbuotojų kompetencijos, kvalifikacinių įgūdžių stoka, labai žemas inovacijų, naujų technologijų ir žinių perėmimo lygis.

Mažėjant darbingo amžiaus žmonių skaičiui, tik geriau, efektyviau, inovatyviau ir kūrybingiau dirbdami galime toliau kelti savo gerovę. Todėl abi tarptautinės organizacijos įvardija, kad Lietuvai norint toliau pereiti prie aukštesnę pridėtinę vertę kuriančios ekonomikos, viena svarbiausių sričių yra švietimas.

Problemos Lietuvos švietimo sistemoje – nuo ikimokyklinio ugdymo, vidurinio, profesinio mokymo iki aukštojo mokslo – tampa mūsų tolimesnės pažangos ir judėjimo į priekį girnapusėmis. Nenaudojami naujausi mokymo metodai, mokytojų atlyginimai žemiausi ES, suaugusiųjų mokymosi rodikliai eilę metų išlieka net dvigubai blogesni nei ES vidurkis. Universitetai orientuoti į studijų procesą, bet ne į taikomuosius tyrimus ir inovacijų kūrimą, gebėjimą komercializuoti mokslinius atradimus. Ypač akivaizdus yra žinių įsisavinimo indeksas („Absorptive capacity index“), kur Lietuva šiandien, deja, yra 7-oje nuo galo pozicijoje iš 141 analizuotos valstybės ir paskutinė Europos Sąjungoje.

Tai tik keletas svarbiausių sričių ir jų problemų. O kur dar skurdas ir vienos didžiausių ES – pajamų nelygybė bei socialinė atskirtis? O kaip gi dėl vieno didžiausių šešėlio ir nesurenkamo mokesčių potencialo visoje ES? Lietuvoje surenkama tik 61 procentas mokesčių palyginus su 77 procentų vidurkiu kitose Vidurio Europos valstybėse. Europos Sąjungoje prasčiau mokesčius surenka tik Rumunija. Taip pat chroniška per didelė priklausomybė nuo išorės energijos resursų tiekėjų bei daugelis kitų iššūkių. Daugelis šių problemų tarpusavyje yra labai glaudžiai susijusios – tiek išsilavinimo kokybė ir darbo našumas bei atitinkamai pajamų dydis, tiek socialinė atskirtis, korupcija ir emigracija. Todėl tikiu, kad pradėję pokyčius ir pasiekę gerų rezultatų vienoje iš sričių, galime įsukti pozityviąją spiralę ir kitose srityse.

Dar viena svarbi išvada – Lietuvos valdžia, deja, nedaro išvadų. Šie vertinimai nėra netikėti, panašią analizę kartu su rekomendacijomis Europos Komisija pateikia reguliariai. Šios problemos aptariamos ir diskutuojamos Lietuvos ekspertų, analitikų, apžvalgininkų. Pats laikas, kad jos būtų aptariamos ir jų sprendimai Vyriausybėje priimami taip pat greitai ir su tokiu dideliu entuziazmu, kaip ir Druskininkų mero „zadanijos“ ministrams.

TS-LKD netrukus pristatys savo ekonomikos pasiūlymų paketą, kuris atliepia į minėtus iššūkius, todėl tikimės, kad būsimų debatų ašimi bus racionali ir valstybę į priekį vedanti diskusija, o ne tolimesnis murkdymasis populizmo ir neskaidrumo pelkėje.

epp group in the european parliament

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXIII ataskaitiniame rinkiminiame suvažiavime išrinkti

LPKTS valdyba:

Jūratė Antulevičienė,
Vaidas Banys,
Algirdas Blažys,
Algis Čeponis,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė,
Algirdas Genys,
Juozas Yla,
Povilas Jakučionis,
Valerija Jokubauskienė,
Loreta Kalnikaitė,
Birutė Kažemėkaitė,
Pranciškus Vytautas Mickus,
Petras Musteikis,
Prima Petrylienė,
Juozas Savickas,
Juozas Stanėnas,
Edvardas Strončikas,
Stasė Tamašauskienė,
Ona Aldona Tamošaitienė,
Gediminas Uogintas.

LPKTS Revizijos komisija:

Regina Kazlauskienė,
Audronė Lazdauskienė,
Stasė Malinauskienė,
Vaclovas Spraunis,
Andriejus Urbelis.

LPKTS Procedūrų ir etikos komisija:

Eugenija Buitvydienė,
Milda Krasnickienė,
Ona Pilkauskienė,
Elvyra Valiukaitė,
Elena Vismantienė.

Suvažiavime patvirtinta LPKTS taryba:

Arūnas Barbšys,
Zigmas Bartkus,
Arimantas Dumčius,
Zenonas Čerkauskas,
Aleksandras Gražys,
Regina Agota Gutauskienė,
Teresė Išganaitienė,
Genovaitė Jevdokimova,
Antanas Jočys,
Gerimantas Kaklauskas,
Vida Karvelienė,
Klemensas Kemėšis,
Vytautas Kuklys,
Laimutė Kraukšlienė,
Vera Macienė,
Dalia Maciukevičienė,
Eduardas Manovas,
Jūratė Marcinkevičienė,
Vincė Vaidevutė Margevičienė,
Raimondas Pankevičius,
Junelė Pūrienė,
Antanas Rašinskas,
Vitas Sadauskas,
Vladas Sungaila,
Irena Vaišnorienė.

Įvykiai, komentarai

Gintis nuo Kremliaus propagandos reikia suvienijus jėgas

„Tremtinyje“ Nr. 12 (1178) rašėme apie kovo pradžioje Vilniuje, Seimo rūmuose, įvykusią konferenciją „Hibridinės grėsmės Balijos jūros regione: visuomenės atsparumo didinimas“. Joje išsakytos tarptautinių saugumo ekspertų išvados šiandien tiesiog papildo tai, ką išgirdome praėjusią savaitę paskelbtame bendrame Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime. Išvada viena – šalia turime kaimynę Rusiją, kuri prieš mūsų šalis kariauja nepaskelbtą karą – propagandos, politinio šantažo, ekonominėmis aferomis ir kitais būdais stengiasi pakirsti valstybingumą ir paversti nuolankiais tarnais ar net beteisiais vergais. Bet kuriuo atveju mums tai nepriimtina. Deja, aiškiai matome, kad daugybė piliečių tiesiog nesuvokia grėsmės, stokoja sąmoningumo ar paprasčiausiai neatsikratę vergo mentaliteto. Su šia problema susiduria ne tik Lietuva – panašių rūpesčių turi visos Baltijos šalys, panašių nesąmoningumo apraiškų nestinga ir kitose laisvosios Europos šalyse (kurioms, tenka pripažinti, tiesioginė Rusijos agresija negresia).

Koks ginklas šiuo metu yra geriausias kovoje su agresyvia Rusijos politika? Konferencijos dalyviai sutiko, kad propagandinio karo lauke stipriausias ginklas yra švietimas, įtvirtinantis valstybės idėją – juk Rusijos tikslas ir yra įteigti Baltijos šalių žmonėms, kad jie „yra per maži, kad galėtų gyvuoti kaip savarankiškos valstybės“. Deja, apie šią laisvės vertybę pas mus kalbama per mažai – daug daugiau kalbų sukasi tik apie materialinę (socialinę) gerovę. Taigi didžiausią grėsmę Baltijos šalims kelia informaciniais kanalais skleidžiama Rusijos propaganda. Tenka konstatuoti, kad čia jėgos nelygios – juk mes su Rusijos propaganda kovoti pradėjome tik prieš porą metų (prisiminkime, kiek juoko ir patyčių sukėlė pirmieji TS-LKD bandymai atkreipti dėmesį į „minkštąsias“ Rusijos galias), tačiau Rusija tos propagandos nebuvo nutraukusi nuo Šaltojo karo laikų. Tai nedovanotinas Vakarų naivumas – pasibaigus Šaltajam karui ir nustojus egzistuoti Sovietų sąjungai patikėta, kad kartu su ja išnyko ir grėsmė, o imperinės Rusijos ambicijos – jau praeitis. Kol kas neturime atsakymo, kaip efektyviau kovoti su ta propaganda (netgi žinodami, kad geriausias ginklas – švietimas). Mes sakome tiesą, vardijame konkrečius, patikrintus faktus, deja, tai mus riboja, nes rusai savo ruožtu nesuka galvos ir pasitelkdami fantaziją tuos faktus, švelniai tariant, iškraipo ar falsifikuoja siekdami atvirkštinio rezultato. Elgtis taip pat negalime – neturime tam nei patirties, nei moralinio (tiksliau būtų sakyti – amoralaus) pagrindo. Rusijos analogiškais propagandos metodais mes nenugalėsime, todėl belieka šviesti savo piliečius: kalbėti ir rašyti apie mūsų lyderius, Laisvės kovotojus, valstybingumą kūrusias ir puoselėjusias istorines asmenybes. Juk kova vyksta mūsų teritorijoje, dėl mūsų valstybių piliečių sąmoningumo, o ne Rusijoje ir ne dėl jos piliečių.

Problema yra ir ES senbuvių šalių piliečių supratimas, kas vyksta – kaip pavyzdį galima paminėti Estijos pareigūno pagrobimą Estijos pasienyje su Rusija: juk estų pareigūnas buvo pagrobtas Estijos teritorijoje, o jei dar tiksliau – Europos Sąjungos, NATO teritorijoje. Pagrobtas pareigūnas buvo kartu ir NATO pareigūnas. Kaip reagavo ES ir NATO? Niekaip. Tarsi tai būtų tik Estijos problema. Deja, bet tai tik įrodo, kad NATO nepasirengusi Rusijos hibridinio karo atakoms.

Konferencijos dalyviai teigė, jog iš Ukrainos pavyzdžio nepasimokyta, tiesa, sąmoningumo, suvokiant Rusijos keliamą grėsmę, kur kas daugiau. Todėl reikėtų daugiau kūrybiškumo, užuot verkšlenus, kad trūksta lėšų (kaip pavyzdys buvo prisiminta ukrainiečių pilietinė iniciatyva surinkti lėšų ir nupirkti malūnsparnį, reikalingą sužeistiesiems gabenti).

Grįžtant prie atskirų pranešėjų pasisakymų, įdomios buvo Dimitri Teperiko, Tarptautinio gynybos ir saugumo centro vykdančiojo direktoriaus iš Estijos, mintys. Jis kalbėjo apie informacinio karo subtilybes. „Aš gimęs rusų šeimoje, mano tėvas Estijoje atsidūrė po karo. Jis dažnai sakydavo: „Sūnau, mes čia svečiai“. Bet juk aš gimiau ir užaugau čia, Estijoje. Tai mano Tėvynė. Todėl, kai 2007 metais Rusija užpuolė Estiją (kibernetinė ataka), supratau, kad užpulta mano šalis. Ir daugelis mano draugų suprato. Nuo tada mes pasijutome nebe svečiai.“

Estijoje rusiškai kalba trečdalis gyventojų, todėl Rusija išnaudoja rusų kalbą minkštajai galiai skleisti. Šis faktas kovojančius su Rusijos propaganda estus verčia ieškoti atsakymų, kodėl rusiška propaganda susilaukia sėkmės Baltijos šalyse, kas daroma ne taip ir kas nepadaryta, kad jai sekasi? Beje, tai nėra labai sunku – juk Kremliaus propaganda pati to nenorėdama „šviečia“ priešininką, pasinaudodama jo silpnybėmis ir taip jas atskleisdama. Pavyzdžiui, neapykantos rusakalbiams apraiškos vietinėje žiniasklaidoje bus kaip mat panaudotos propagandai apie rusakalbių beteisiškumą ir persekiojimą. Ar reikia klausti, kam naudingos tokios publikacijos? Didelė atsakomybė tenka žiniasklaidai, net ir nedalyvaujančiai informaciniame kare. Deja, jos pritrūkstama – tarkim, sausio pradžioje į rusišką „Delfi“ portalo versiją buvo išverstos dvi naujienos: viena apie tai, kad šiaurinėje Estijoje iš darbo buvo atleista per 500 žmonių (ten daugumą sudaro rusakalbiai), antroji apie tai, kad Estija iš JAV įsigijo kelias gynybines sistemas už kelis šimtus tūkstančių dolerių... Kaip galima talpinti tokias žinutes vieną šalia kitos? Gal kas manote, kad atleisti iš darbo žmonės apsidžiaugs įsigytomis gynybinėmis sistemomis?

Estai identifikuoja kelis Rusijos propagandos taikinius. Tai savanoriškųjų pajėgų menkinimas ir idėjos ginti savo šalį niekinimas. Žinoma, čia daugiausia taikomasi į rusakalbius Estijos gyventojus. Juk noras ginti savo valstybę remiasi vertybėmis, viena iš jų – sąmoninga meilė savo kraštui. Vadinasi, reikia, kad ir rusakalbiai Estijos piliečiai tą jaustų. Bet jeigu bus šūkaujama, kad „Estija – estams“, neverta tikėtis rusakalbių prisirišimo prie savo gimtinės.

„Geriausias būdas kovoje su Rusijos propaganda – patiems nustatyti savo problemas ir jas išspręsti. Tai yra ir ilgalaikė strategija.“ – teigė Dimitri Teperik.

Įdomios ir susimąstyti vertė Jevgenijaus Rokickio, Gynybos ir saugumo pramonės asociacijos Ukrainoje, vadovo įžvalgos pranešime „Išmoktos Ukrainos pamokos konflikte su Rusija: pilietinė visuomenė ir hibridinis karas“. Pasak pranešėjo, subyrėjus Sovietų sąjungai, Ukraina gavo progą atkurti nepriklausomybę, tačiau Rusija nenustojo siekti revanšo ir noro atkurti įtaką buvusioje sovietinėje erdvėje. Ukraina buvo laikoma jos siekių sėkmingu pavyzdžiu. Kol taško nepadėjo Maidanas, pasukęs Ukrainą į vakarietišką pasaulio supratimo kelią. Todėl reikia suprasti, kad Putinas kariauja ne prieš Ukrainą, bet prieš Vakarus. Jis teigia, kad Ukrainoje valdžią užgrobė nusikaltėliai, palaikomi Vakarų. Tai skirta ne tik rusų auditorijai, bet ir vakariečiams. Negana to, pavyzdžiui, Vokietijoje yra apie 5–6 milijonai rusakalbių (tai netoli 5 procentų šalies gyventojų), kurie tokią propagandą skleis tarp vokiečių.

Ukrainiečiai jau perprato Rusijos hibridinio karo niuansus – tai ir kultūrinio pobūdžio priemonės, kurių tikslas visai ne kultūros sklaida, bet propaganda, tai ir įvairiausios visuomeninės ir politinės organizacijos Ukrainoje (pradedant kraštutiniais kairiaisiais, baigiant tokiais pat dešiniaisiais). Nors Rusija jau 25 metus eskalavo rusakalbių „prorusiškumą“, tai nereikia priimti kaip beviltišką padėtį – rusakalbiai ne tik grėsmė, bet ir galimybės, kurias reikia išnaudoti. Kaip? Ogi ugdyti pilietiškumą. Sukūrus pilietinę visuomenę gaunamas rimtas atgrasymo elementas. Tai nėra paprasta, tačiau būtina. „Mums reikėtų suvienyti jėgas – Baltijos ir Juodosios jūrų regioną, kad galėtume efektyviai priešintis Rusijos agresyviai politikai“, – pabrėžė Jevgenij Rokicki.

Konferencijos dalyviai, atsakinėdami į klausimus, kalbėjo apie konkrečias problemas. Pavyzdžiui, Estijoje savanoriai kaltinami fašizmu, rasizmu, daug kas tingi pasigilinti į istorinius faktus. Ukrainoje rimtą grėsmę kelia korupcija, kurią Rusija ypač skatina ir naudoja šmeižti dabartinę Ukrainos valdžią tarptautiniu mastu. Baltarusijoje situacija dar prastesnė – pilietinė visuomenė nesukurta, dezinformacija, kurią skleidžia Rusijos propaganda, priimama už gryną teisybę. Beje, pilietinės visuomenės trūkumas – ne tik baltarusių bėda. Netgi estai kalba, kad jaunimas mažai žino savo šalies istoriją, nenori ja domėtis, tad ko tuomet norėti iš rusakalbių?

Gintaras MARKEVIČIUS

Raginame EK vadovą išnagrinėti, ar atskleistose schemose nėra ES politikų bei pareigūnų

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partijos pirmininkas, Europos Parlamento narys Gabrielius Landsbergis, vertindamas tarptautinio žurnalistinio tyrimo metu atskleistą informaciją apie slaptas ofšorines operacijas, susijusias su Kremliaus vadovais ir jų artimiausia aplinka bei kitais tarptautiniais veikėjais, teigia, kad viešumas yra stipriausias demokratinės sistemos ginklas prieš korumpuotus režimus.

Europarlamentaras G. Landsbergis kreipėsi į Europos Komisijos (EK) prezidentą Žaną Klodą Junkerį, ragindamas įvertinti, ar paskelbtuose dokumentuose nėra ES politikų ir pareigūnų bei kartu didinti finansavimą tiriamajai žurnalistikai ir paremti tiriamosios žurnalistikos centrus „International Consortium of Investigative Journalists“ (ICIJ) ir „Organized Crime and Corruption Reporting Project“ (OCCRP).

„Žurnalistų tyrimo atskleistos slaptos schemos, kuriomis per ofšorines kompanijas plaunami pinigai, nuslepiami mokesčiai bei turtas, yra vienas svarbiausių demokratinės visuomenės ginklų, kaip kovoti su tarptautine korupcija ir Kremliaus režimu. Neabejotina, kad panašios schemos naudojamos ne tik Kremliaus režimo narių asmeniniam praturtėjimui, bet ir kitų valstybių politikų bei pareigūnų papirkinėjimui, įtakos agentų tinklo kūrimui. Kviečiu Europos Komisijos vadovą Ž.K. Junkerį išsamiai ištirti, ar paskelbtuose dokumentuose nėra ES politikų bei pareigūnų bei kartu didinti finansavimą tiriamosios žurnalistikos centrams“, – teigė G. Landsbergis.

Pasak TS-LKD partijos pirmininko, ES turi didelius finansinius resursus, tačiau neretai neišnaudoja jų potencialo. Parama tiriamajai žurnalistikai ir savo kompetenciją įrodžiusiems tiriamosios žurnalistikos centrams yra viena geriausių priemonių saugoti bei stiprinti ES deklaruojamas ir išpažįstamas demokratines vertybes. Minėtą „Panama papers“ tyrimą atlikę centrai skelbia, kad iki šiol jų finansavimą daugiausia remia nepriklausomi filantropai, „Atviros visuomenės“ centras, Jungtinių Tautų bei įvairūs JAV fondai.

TS-LKD informacija

LPKTS XXIII suvažiavimo rezoliucijos

Dėl Laisvės kovų istorinio atminimo įamžinimo

Vilniaus Lukiškių aikštės sutvarkymo bei kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui paminklo pastatymo klausimas sprendžiamas jau daugiau nei 20 metų. 1995 metais Vilniaus miesto savivaldybė surengė konkursą, skirtą Lukiškių aikštės paskirčiai suformuoti, o 1996 metais Vilniaus miesto savivaldybės taryba priėmė nutarimą Lukiškių aikštėje sukurti tautos kančias įamžinantį memorialą. Lietuvos Respublikos Seimas, netoleruodamas tuometinės Vilniaus valdžios nepagrįsto neveiklumo dėl Lukiškių aištės paskirties, 1999 metais pasiūlė šį plotą suformuoti kaip pagrindinę reprezentacinę Lietuvos valstybės aikštę su Laisvės kovų memorialiniais akcentais. Vėliau surengtuose aikštės sutvarkymo projektuose buvo konstatuojama, kad aikštėje turėtų vykti iškilmingi valstybiniai renginiai, kurių metu prie pastatyto paminklo ne tik Lietuvos piliečiai, valstybės vadovai, bet ir užsienio svečiai pagerbtų kovojusiųjų ir žuvusiųjų už mūsų Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę atminimą.

2000 metais Tėvynės sąjungos iniciatyva Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lukiškių aikštės įstatymą, bet Prezidentas Valdas Adamkus jį vetavo, motyvuodamas, kad aikštė priklauso Vilniaus miesto savivaldybei. 2008 metais Lukiškių aikštės klausimas lyg ir pradėtas spręsti, nes buvo paskelbtas sutvarkymo projekto konkursas. Aikštę nutarta rekonstruoti iki Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio renginių, tačiau projektas taip ir liko net nepradėtas. Kai Lukiškių aikštės sutvarkymo konkursą ėmėsi organizuoti Vyriausybė, pavesdama Aplinkos ir Kultūros ministerijoms išspręsti architektūrinį, urbanistinį bei meninės idėjos klausimus, 2011 metais konkurso nugalėtoju tapo bendrovės „Paleko Archstudija“ projektas „Ramybė“, vėliau ir meninės idėjos nugalėtoju – skulptoriaus prof. Vidmanto Gylikio skulptūra „Tautos dvasia“.

Nuo tada visos už projekto įgyvendinimą atsakingos institucijos nieko nepadarė, kad iki 2018 metais planuojamo iškilmingo Lietuvos nepriklausomybės šimtmečio paminėjimo Lukiškių aikštė būtų sutvarkyta taip, kaip norėtų Laisvės kovotojai.

Pagaliau 2016 metais Vilniaus miesto savivaldybės administracija nurodė, kad skelbtą konkursą Lukiškių aikštei Vilniuje sutvarkyti laimėjo trys įmonės: „Infes“, „Ekstra statyba“, „Pamario restauratorius“. Vykdomam projektui numatyta per du milijonus eurų. Pasirašius sutartį, konkursą laimėjusios įmonės privalės parengti techninį projektą, prižiūrėti ir atlikti aikštės sutvarkymo darbus. Apgailestaujame, kad paminklo kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui pastatymas čia nenumatytas.

Buvę Lietuvos tremtiniai, politiniai kaliniai ir Laisvės kovotojai sutvarkytoje aikštėje norėtų matyti aiškiai suprantamą paminklą, skirtą Laisvės kovoms įamžinti. Laisvės kovotojai mano, kad visų laikų kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimą geriausiai įprasmintų viena iš istorinių Vyčio modifikacijų. Deja, dabartinio Vilniaus miesto mero Remigijaus Šimašiaus ir jo komandos vizijoje paminklo statybos dar nėra – numatoma neribotam laikui atsisakyti paminklo pastatymo ir apsiribojama tik apželdinta bei akmenimis grįsta aikšte, skirta vilniečių poilsiui ir laisvalaikiui praleisti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXIII suvažiavimo dalyviams toks Vilniaus miesto valdžios ir jos atstovų sprendimas, neturintis aiškaus plano dėl monumento istorinėms Laisvės kovoms įamžinti statybos, kelia didelį susirūpinimą ir nusivylimą.

Todėl Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXIII suvažiavimo dalyviai Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Vilniaus miesto merui bei Vilniaus miesto savivaldybės tarybai išreiškia savo nuomonę:

– reikalaujame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė laikytųsi 1999 metais Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl Lukiškių aikštės, kaip reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės su memorialu Laisvės kovoms įamžinti, sutvarkymo; skubos tvarka skirtų lėšų memorialo techniniam projektui parengti ir statybos darbams atlikti;

– raginame Vilniaus miesto savivaldybę organizuoti ne tik Lukiškių aikštės sutvarkymo, bet ir išskirtinai monumento kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui sukūrimo ir pastatymo darbus.

Dėl Astrave statomos atominės elektrinės keliamos grėsmės Lietuvai

Baltarusijos Astravo rajone, visai prie Lietuvos sienos, statoma atominė elektrinė kelia rimtą pavojų Lietuvai ir ypač jos sostinei Vilniui.

2013 metais Lietuvos pastangomis Espo konvencijos įgyvendinimo komitetas paskelbė, kad Astravo AE projektas neatitinka konvencijos reikalavimų.

Oficialiai apie elektrinės statybos pradžią paskelbta 2013 metų lapkričio 2 dieną, tačiau iki šiol nebaigta jos poveikio aplinkai vertinimo procedūra.

Aikštelė atominei elektrinei statyti buvo pasirinkta dar 2008 metų pabaigoje, tačiau Baltarusija nėra kreipusis į Tarptautinę atominės energijos agentūrą (TATENA) dėl aikštelės pasirinkimo įvertinimo ir atitikimo tokioms statyboms keliamiems reikalavimams.

Lietuvai nepateikiamas atsakymas, kodėl Baltarusija, turėdama daugiau kaip 70 aikštelių variantų, pasirinko būtent Astravą, ar pasirinktoje vietoje buvo atlikti šiuolaikiniai seisminiai tyrimai, kaip bus užtikrinamas elektrinės reaktorių aušinimui reikalingo vandens tiekimo saugumas, koks bus AE poveikis Neries upei, aplinkinėms teritorijoms, gyventojams.

2010 metų gegužę Lietuvos Vyriausybė parengė ir Baltarusijai pateikė išsamią 61 puslapio poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą. Joje oficialiai reiškiamas kategoriškas nesutikimas su pasirinkta vieta, nenumatant atsakomybės už padarinius ir veiksmų, jei branduolinės avarijos atveju iškiltų radioaktyvaus užterštumo pavojus už 50 kilometrų esančiai Lietuvos sostinei ir ji patektų į evakuacijos zoną. Baltarusijos pusei taip pat įteikta peticija su 23 tūkstančiais piliečių, prieštaravusių aikštelės pasirinkimui, parašų.

2011 metais Europos vadovų taryba pritarė Lietuvos pasiūlymams, kad patikimumo testai būtų atliekami visoms Europos Sąjungoje ir už ES ribų esančioms branduolinėms jėgainėms.

Nepaisant tarptautinių reikalavimų pažeidimų, Baltarusijai Astrave ir toliau tęsiant atominės elektrinės statybas, mes, buvę politiniai kaliniai, tremtiniai ir Laisvės kovų dalyviai, reiškiame susirūpinimą dėl šios elektrinės Lietuvai keliamos grėsmės ir raginame Lietuvos Respublikos Vyriausybę:

– kreiptis į Baltarusijos Vyriausybę su reikalavimu, kad nesaugios ir tarptautines konvencijas pažeidžiančios atominės elektrinės statyba būtų nedelsiant sustabdyta;

– imtis visų reikiamų priemonių, kurios leistų užtikrinti, kad nesaugioje Astrave statomoje atominėje elektrinėje pagaminta elektra nepatektų į Lietuvą ir niekad nebūtų parduodama Lietuvos elektros rinkoje;

– kategoriškai pareikšti savo valią neleisti Baltarusijai naudotis Lietuvos elektros energetikos sistema elektros eksportui į kitas valstybes bei jokiomis sąlygomis neleisti naudotis Lietuvos turimais Kruonio HAE rezerviniais pajėgumais;

– sustiprinti diplomatines pastangas, siekiant užsitikrinti Europos Sąjungos Komisijos, kaimyninių šalių paramą dėl antrosios aukštos įtampos elektros perdavimo į Lenkiją linijos, kurios reikės sinchronizacijai su Vakarų Europos elektros sistemomis, kuo spartesnės tiesimo pradžios.

Dėl daugiavaikių motinų, turinčių Nukentėjusio asmens statusą ir užauginusių penkis ar daugiau vaikų

Lietuvos Respublikos valstybinės pirmojo ir antrojo laipsnio pensijos skiriamos Lietuvos Respublikos piliečiams, jei šie asmenys yra sukakę Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių arba pripažinti nedarbingais, arba iš dalies darbingais, netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo (iki 2005 metų liepos 1 dienos – 1-os ar 2-os grupės invalidais).

Pirmojo laipsnio valstybines pensijas skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikimu: pasipriešinimo okupacijoms dalyviams – kariams savanoriams – pagal Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – LGGRTC) pateiktus karių savanorių sąrašus; buvusiems aukščiausiems valstybės pareigūnams – atitinkamos valstybės valdymo institucijos teikimu; asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka paskirta Lietuvos nacionalinė kultūros ir meno premija – Kultūros ministerijos teikimu, pritarus komisijai; pasipriešinimo okupacijoms dalyviams – Laisvės kovotojams ir Laivės kovų dalyviams – LGGRTC teikimu, pritarus komisijai.

Antrojo laipsnio valstybines pensijas skiria komisija: pasipriešinimo okupacijoms dalyviams – Laivės kovų dalyviams – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro teikimu; motinoms, pagimdžiusioms (įvaikinusioms) ir išauginusioms iki 8 metų bei gerai išauklėjusioms penkis ir daugiau vaikų (toliau – daugiavaikės motinos) – savivaldybių administracijų teikimu; Garbės donorams – Sveikatos apsaugos ministerijos teikimu.

Pagal pirmojo ir antrojo laipsnio valstybinių pensijų skyrimo tvarką asmuo gali gauti tik vieną pensiją – dėl to yra skriaudžiamos motinos, užauginusios penkis ir daugiau vaikų ir turinčios Nukentėjusio asmens statusą.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXIII suvažiavimo dalyvių nuomone, siekiant atkurti teisingumą, į pirmojo ir antrojo laipsnių valstybinių pensijų skyrimo tvarką reikėtų įrašyti pataisą: „Kai asmeniui priklauso valstybinė pensija pagal tvarkos du aprašymus, tai yra, turinčioms Nukentėjusio asmens statusą ir pagimdžiusioms penkis ir daugiau vaikų, skirti Pirmojo laipsnio valstybinę pensiją“.

Prašytume Lietuvos Respublikos Seimo, kad nagrinėjant 2017 metų biudžetą būtų numatyta lėšų pirmojo laipsnio valstybinių pensijų skyrimui.

Lietuvos Respublikos biudžetas nenukentėtų, nes moterų, pretenduojančių į valstybinę pensiją ir atitinkančių du kriterijus, yra nedaug. Taip būtų atkurtas teisingumas ir valstybinės institucijos parodytų, kad supranta problemą ir rūpinasi jos išsprendimu.

LPKTS XXIII suvažiavimo rezoliucijos

Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nepritarimo Laisvės premijų komisijos išvadoms

Lietuvos Respublikos Seimas, paminėdamas 1991-ųjų sausio 13-osios įvykių dvidešimtąsias metines, suprasdamas 1991-ųjų sausio 13-osios svarbą lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei, taip pat visai Rytų ir Vidurio Europos regiono tolimesnei politinei raidai, pabrėždamas poreikį toliau skatinti demokratijos plėtrą, žmogaus teisių įtvirtinimą, teisinės valstybės kūrimą ir lygiateisį bendradarbiavimą Rytų ir Vidurio Europoje, 2011 metų rugsėjo 15 dieną priėmė Lietuvos Respublikos Laisvės premijos įstatymą Nr. XI-1584.

Premija siekiama įvertinti asmenų ir organizacijų pasiekimus ir indėlį ginant žmogaus teises, plėtojant demokratiją, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą. Pretendentais premijai gauti gali būti asmenys, ypač nusipelnę laisvei, demokratijai ir žmogaus teisėms. Pretendentą premijai gauti atrenka Laisvės premijos komisija, kuri vadovaujasi Komisijos patvirtintu komisijos darbo reglamentu ir kiekvienais metais iki lapkričio 23 dienos pateikia Seimui išvadas apie atrinktą pretendentą premijai gauti. Premija Seimo nutarimu paskiriama iki gruodžio 23 dienos. Premija kiekvienais metais įteikiama Laisvės gynėjų dieną.

Pirmoji Laisvės premija buvo paskirta aktyviam kovotojui už laisvę ir demokratiją, žmogaus teisių gynėjui, Rusijos disidentui Sergejui Kovaliovui, antroji – kovotojui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, Lietuvos laisvės lygos įkūrėjui ir vadovui, „45 pabaltijiečių memorandumo“ iniciatoriui, pogrindinės spaudos leidėjui Antanui Terleckui, trečioji – kovotojui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, pogrindinės spaudos leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ steigėjui, redaktoriui, Tikinčiųjų teisių gynimo katalikų komiteto nariui, arkivyskupui Sigitui Tamkevičiui, ketvirtoji – Lenkijos visuomenės veikėjui, disidentui, vienam iš „Solidarumo“ lyderių, žurnalistui, eseistui ir politikos publicistui, Lenkijos dienraščio „Gazeta Wyborcza“ vyriausiajam redaktoriui Adamui Michnikui.

2015 metais Laisvės premijos komisijos nariai, balsuodami slaptai, nusprendė penktąją Laisvės premiją skirti Vytautui Landsbergiui, tačiau daugumos atstovų balsais Seime nuspręsta ignoruoti komisijos sprendimą. 2015 metų lapkričio 24 dieną Seimo plenariniame posėdyje po svarstymo Seimas atmetė projektą, taip suabejodamas Laisvės premijos komisijos sprendimu ir paskatindamas iš komisijos veiklos pasitraukti jos narius, bei sukurdamas blogą precedentą, kad Seimas gali neatsižvelgti į komisijos sprendimą – taip sumenkinti komisijos autoritetą.

Seimas daugiausia valdančiųjų balsais nepritarė Laisvės komisijos sprendimui šią premiją skirti buvusiam Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio lyderiui, buvusiam Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui. Po šio sprendimo šių metų premija liko niekam neįteikta. Profesorius V. Landsbergis buvo vertas šios premijos, nes 1990 metų kovo 11 dieną išrinktas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, vadovavo parlamento sesijai, kurioje paskelbta atkuriama Lietuvos Respublikos nepriklausomybė. Pagal Laikinąją Konstituciją tapo aukščiausiu valstybės pareigūnu – valstybės vadovu. 1990–1992 metais V. Landsbergis buvo vienas iš Baltijos valstybių tarybos vadovų. Profesorius yra daugybės universitetų garbės daktaras, Lietuvių katalikų mokslo akademijos akademikas. Už savo akademinę, kultūrinę ir politinę veiklą V. Landsbergis gavo ne vieną premiją ir apdovanojimą, tarp kurių paminėtina norvegų tautos Taikos premija, Didžiosios Britanijos tarptautinio laisvės fondo apdovanojimas, Vokietijos Hermann-Ehlers-Preis ir Estijos Respublikos medalis už nuopelnus, Prancūzijos Garbės Legiono 2-ojo laipsnio ordinas, Lietuvos Vytauto Didžiojo 1-ojo laipsnio ordinas, Norvegijos karališkojo ordino „Už nuopelnus“ Didysis kryžius, Lenkijos Respublikos Didžiojo kryžiaus ordinas, UNESCO medalis už indėlį plėtojant demokratiją bei kovojant už žmogaus teises, Maltos ordino Nuopelnų ordino Didysis kryžius, Graikijos Garbės ordino Didysis kryžius, Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine, Vokietijos Saksonijos žemės parlamento konstitucinis medalis, Gruzijos Šv. Georgijaus ordinas, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos garbės ženklas „Lietuvos tūkstantmečio žvaigždė“. Už nuopelnus demokratijai, žmogaus teisėms ir Europos integracijai 2005 metais įteiktas vieningos Europos idėjos autoriaus Roberto Schumano apdovanojimas.

Įvertinę tai, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXIII suvažiavimo dalyviai – buvę tremtiniai, politiniai kaliniai ir kovotojai už Lietuvos Laisvę – pareiškia:

– nepritarėme ir nepritarsime Lietuvos Respublikos Seimo sprendimui neskirti Vytautui Landsbergiui Laisvės premijos, tai nepagarba mūsų šalies kovų dėl Laisvės ir nepriklausomybės istorijai;

– negerbiame asmenų, sąmoningai prieštaravusių Laisvės premijos komisijos nuomonei;

– reikalaujame palaikyti Laisvės premijos ir ją skiriančios komisijos prestižą bei autoritetą, pagerbti ypač nusipelniusius Lietuvos Laisvės gynėjus bei kovotojus už Lietuvos nepriklausomybę ir ateityje visada laikytis Lietuvos Respublikos premijos įstatymo.

Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo

Pareiškimas

Pareiškiame, kad pasisakome už šeimos, kaip prigimtinės, pirminės bendruomenės politikos koncepciją ir nesutinkame, kad Lietuvos Respublikoje būtų sukurtos teisinės prielaidos tos pačios lyties asmenų santuokoms.

Mūsų manymu, visų pirma tai prieštarautų Lietuvos Respublikos krikščioniškos pilietinės raidos orientacijai, patvirtintai 1990 metų birželio 14 dieną tuometinio valstybės vadovo Vytauto Landsbergio ir kardinolo Vincento Sladkevičiaus pasirašytu aktu.

Vadovaudamiesi krikščioniškomis vertybėmis, pritariame Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1217, pagal kurį šeima būtų siejama su santuoka, sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu. Nors tarp Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio bei 2011 metų rugsėjo 28 dienos LR Konstitucinio Teismo nutarimo dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos nuostatų atitikties LR Konstitucijai yra tekstų neatitikimų, atkreipiame dėmesį, kad šiame nutarime aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžiami šeimos santykių pagrindiniai dalyviai – vyras ir moteris, pažymint, kad būtent vyro ir moters santuokinės šeimos institutas užtikrina tautos ir valstybės gyvybingumą, bei istorinį Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio tęstinumą. Ši pataisa padėtų išvengti laisvo šio straipsnio nuostatų interpretavimo. Aiškus vyro ir moters santuokos, kaip konstitucinės vertybės, įtvirtintos LR Konstitucijoje, apibrėžimas užkirstų kelią teisinėms prielaidoms sieti LR Civilinio Kodekso nuostatas dėl partnerystės instituto ir su tos pačios lyties asmenų partneryste bei pagaliau ją įteisinti.

Sveikiname

Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Panevėžio filialo narius:

Apoloniją BERNOTIENĘ – 90-ojo,

Vladislovą KIELĄ ir Danutę TARULIENĘ – 80-ojo,

Aldoną MALDUTIENĘ – 75-ojo,

Birutą STATKONIENĘ – 65-ojo,

Ireną BULOVIENĘ – 60-ojo.

Brangieji, ne skaičiai nulemia metus, o mūs keliai, darbai ir mintys.

LPKTS Panevėžio filialas

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Anykščių filialo nares:

Valę LAPIENĘ – 95-ojo,

Filomeną RAUGALIENĘ ir Eleną DAGIENĘ – 85-ojo,

Zitą RUTKAUSKIENĘ – 75-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, Dievo palaimos, artimųjų meilės.

LPKTS Anykščių filialas

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Laisvės kovos dalyvę, buvusią politinę kalinę **Alvą SIDARAVIČIENĘ.**

Linkime stiprios sveikatos, sėkmės nebaigtuose darbuose, Švč. Marijos globos ir Aukščiausiojo palaimos.

Likimo sesės Julija, Janina, Aldona

Garbingo **90-ojo** gimtadienio proga sveikiname buvusį Tomsko srities 1951–1958 metų tremtinį, aktyvų LPKTS Šilutės filialo Saugų grupelės narį **Bronislovą TARVYDĄ** ir linkime sveikatos, sielos ramybės, stiprybės ir Dievo palaimos.

LPKTS Šilutės filialas

80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią tremtinę, ilgametę LPKTS Palangos filialo narę **Zitą VIZGIRDIENĘ.**

Gimtadienis lai neša pilną
Kraitelę laimės ir skalsos,
O širdį didelę ir kilnią
Tavasis Angelas globos.

LPKTS Palangos filialas

Garbingo 70-ojo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Telšių filialo tarybos pirmininkę **Reginą CHMIELIAUSKIENĘ.**

Kantrybė, gerumas, gera valia, džiaugsmas, išmintis ir supratimas – tai savybės, kurios niekada nepasensta. Puoselėkite jas ir išliksite jauna.

LPKTS Telšių filialas,
LPKTS valdyba

LPKTS pirmininko ataskaita

Šiemet sukanka 75 metai, kai buvo įvykdytas 1941-ųjų birželio 14-osios masinis gyventojų trėmimas iš Lietuvos į tolimuosius SSRS kraštus; prieš 67 metus – 1949-ųjų trėmimai „Bangų mūša“ („Priboj“). Prieš 68 metus 1948-ųjų gegužės 22–23 dienomis įvykdytas vienas iš didžiausių trėmimų „Pavasaris“ („Vesna“).

Trėmimai palietė visus socialinius sluoksnius ir visas tautines grupes. Trėmimas, per kurį buvo ištremta daugiau nei 300 tūkstančių Lietuvos gyventojų, buvo didžiulė netektis lietuvių tautai. Tūkstančiai žmonių buvo išplėšti iš gimtinės, prarado nuosavybę, sveikatą, artimuosius. Žymiausi tautiečiai buvo areštuoti ir nuteisti, žiauriai naikinami kalėjimuose, lageriuose. Ištremtieji sunkiai dirbo ir kentėjo specialiose tremties vietose, kur didelė dalis jų žuvo arba mirė. Visa tai vertinama kaip nusikaltimas žmogiškumui, okupacinės valdžios įvykdyto Lietuvos gyventojų genocido išraiška.

Šiandien Kauno įgulos karininkų ramovėje į savo šventę atvykome pabūti kartu su likimo broliais, pasidalyti džiaugsmu ir rūpesčiais, aptarti mums rūpimus svarbius ne tik buvusių tremtinių ir politinių kalinių, bet ir aktualius valstybės klausimus. Svarbiausia parodyti ir įrodyti visiems, kad mes ir dabar stiprūs, reikalingi ir vieningi dėl kilnių Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės išsaugojimo ir įtvirtinimo darbų.

Greitai prabėgo dveji metai, kai XXI suvažiavime buvau išrinktas LPKTS pirmininku. Šiose pareigose dirbau neatlygintinai, tai yra visuomeniniais pagrindais. Tada pasižadėjau tęsti ankstesnės vadovybės pradėtus darbus bei inicijuoti naujus, būtinus ne tik LPKTS tautinės, patriotinės, švietėjiškos, socialinės bei kultūrinės veiklos vykdymui, bet ir Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės įtvirtinimui. LPKTS savo kilnia veikla suvienijo apie 40 tūkstančių buvusių tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovotojų ir Laisvės kovų dalyvių, kurie nepalūžę lageriuose ir kalėjimuose išliko gyvi, kuriems Tėvynė buvo brangesnė už gyvenimą. Jie džiaugiasi laisve ir nepriklausomybe, kurią iškovojome mes visi.

Tačiau mūsų gyvenime galioja ir Aukščiausiojo dėsniai. Prieš dvejus metus turėjome apie 40 tūkstančių narių, per metus dėl įvairių priežasčių, tarp jų ir dėl mirties, netekome 2300 mūsų sąjungos narių, paliko mus ir ilgametis LPKTS vadovas, Laisvės kovotojas Antanas Lukša.

Iš paskutinės LPKTS Utenos filialo ataskaitos matyti, kad filialas per metus sumažėjo net 300 mums brangių žmonių. Taip pat ženkliai sumažėjo Panevėžio (144 nariais), Klaipėdos rajono (138 nariais), Kauno (90 narių), Prienų (60 narių), Radviliškio (40 narių), Klaipėdos (54 nariais). Kituose filialuose netektys buvo žymiai mažesnės.

Viena iš svarbiausių mūsų organizacijos darbo krypčių – naujų narių į LPKTS priėmimas. Natūraliai retėjančias gretas privalo papildyti buvę tremtiniai, kurie dar neįstoję į LPKTS, o jų dar yra daug. Maloniai priimtumėme į organizacijos gretas ir mus gerbiantį ir palaikantį jaunimą. Apgailestauju, bet šis darbas kol kas vyksta vangiai. Šia kryptimi dar reikia daug dirbti, kad potencialius naujus narius sudomintumėme savo idėjomis, vertybėmis, siekiais ir darbais.

Tačiau džiugu, kad kai kurie filialai pasipildė naujais nariais. LPKTS Šiaulių filiale priimta 20 narių, Alytaus – 7 nariai, Šalčininkų – 6 nariai, Ukmergės – 5 nariai, Vilniaus – vienas.

592 žmonėmis sumažėjo ir mokančių nario mokestį. Didžiausiais filialais, kaip ir anksčiau, yra įvardijami: Kauno – 2720 narių, Klaipėdos – 1684 nariai, Panevėžio – 1106 nariai, Šiaulių – 891 ir Šilutės – 710 narių. Kituose filialuose narių skaičius yra tarp 28–474.

LPKTS valdybai ir tarybai pritarus, darbus vykdėme pagal įstatuose numatytas kryptis – dalyvavome tautinėje, patriotinėje, švietėjiškoje, socialinėje bei kultūrinėje veikloje.

Labai svarbu, kad aktyviai dalyvavome ir šalies politiniame gyvenime. Tai įrodo, kad 2015 metų rinkimuose į savivaldybių mero postą į antrąjį turą pateko trys TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos nariai, deja, apgailestaujame, kad šį kartą iki visiško laimėjimo šiek tiek pritrūko sėkmės ir mūsų balsų. Tačiau džiaugiuosi kartu su tais mūsų nariais, kurie išrinkti į savivaldybių tarybas. Tai įrodo, kad rinkėjai pasitiki dorais ir sąžiningais mūsų LPKTS nariais, tai rodo ir mūsų politinę brandą, tai rodo, kad mes matomi ir nesame tik eiliniai balsuotojai.

Artėja rinkimai į LR Seimą. Čia taip pat turime LPKTS pasiūlytų kandidatų, esančių ir TS-LKD nariais. Manyčiau, reitinguojant birželį ir rinkimuose spalį juos reikėtų palaikyti, nes niekas kitas mumis nepasirūpins taip, kaip žmonės, buvę tremtyje ir patys iškentėję tremties sunkumus. Kai kurie iš jų ne kartą mus parėmė, kai susidūrėme su įvairiomis problemomis bei laikinais nesklandumais.

Kalbėdami apie LPKTS kultūrinį gyvenimą galime tik didžiuotis nenuilstamu ir pasiaukojančiu visų LPKTS filialų bei skyrių darbu. Išnagrinėję pateiktas ataskaitas galime teigti, kad visų be išimties filialų nariai kolektyviai mini valstybės šventes, turintys chorus ar ansamblius dalyvauja chorų festivaliuose, prižiūri, stato paminklus, atstato Laisvės kovotojų – partizanų žemines, turintys muziejus dalyvauja muziejų veikloje. Taip pat dalyvauja ekskursijose po atmintinas kovų už Laisvę vietas bei dalyvauja įvairiuose LPKTS įstatuose numatytas veiklas atitinkančiuose projektuose. Taip pat mūsų sąjungos nariai rašo knygas, rečiau stato dokumentinius filmus. Visiems suprantama, kad tokiems darbams būtina sukaupti nemažą kiekį lėšų, tai padaryti ne visiems pavyksta, nes fiziniai ir juridiniai asmenys kasmet vis mažiau remia LPKTS, o tiems, kurie yra parėmę, labai nuoširdžiai dėkoju. Paminėsiu keletą įvykusių kultūrinių renginių, kurie ypač pavyko ir buvo reikšmingi mūsų darbų sąraše.

Vieni iš svarbiausių LPKTS renginių – tai tradiciniai sąskrydžiai „Su Lietuva širdy“. Su džiaugsmu prisimename 2014 metų sąskrydį, kur 24 kartą rinkomės Ariogaloje, čia, manoma, dalyvavo per 5000 dalyvių, o jubiliejinį 25-ąjį aplankė ir Lietuvos Respublikos Prezidentė, šv. Mišias aukojo du aukščiausi Lietuvos dvasininkai – arkivyskupai L. Virbalas ir S. Tamkevičius.

(keliama į 8 psl.)

LPKTS valdybos veiklos ataskaita

Asociacijos Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kolegialaus valdymo organo – valdybos veiklos ataskaitinis laikotarpis yra 2015 metų kovo 28 diena (tada įvyko LPKTS XXII suvažiavimas) – 2016 metų balandžio 2 diena (iki šio LPKTS XXIII suvažiavimo).

Per šį laikotarpį įvyko dvylika valdybos posėdžių, iš kurių vienas išvažiuojamasis posėdis-konferencija Anykščiuose, bei aštuoni neatidėliotinų klausimų aptarimai elektroniniu būdu. Per tą patį laikotarpį įvyko du LPKTS tarybos posėdžiai.

Valdybos veikla buvo organizuota siekiant įvykdyti 2015 metų sąjungos veiklos programą bei įvykdyti sąjungos veiklą.

Šiuo laikotarpiu suorganizuoti didieji LPKTS renginiai: gegužės 23 dieną – Jaunesniosios kartos sąskrydis Šilalėje, liepos 31–rugpjūčio 1 dienomis – sąskrydis „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, du žygiai „Partizanų takais“: Dainavos apygardoje įvyko rugsėjo 12 dieną, Kęstučio apygardoje – rugsėjo 25 dieną bei daugybė kitų renginių filialuose. Dėkoju visiems filialams, kurie daug nuveikė – ne tik dalyvavo sąjungos renginiuose ir palaikė mūsų idėjas, bet ir patys organizavo renginius, restauravo ir statė paminklus, bunkerius, bendravo su jaunimu ir skleidė gyvąją istorinę atmintį. Dėkoju už kvietimus į renginius ir filialų susirinkimus. Daug kur teko apsilankyti, džiaugiuosi susipažinusi, pabendravusi.

Nė vienas iš paminėtų LPKTS renginių, tarp jų ir LPKTS išvažiuojamasis posėdis, nėra finansuotas iš LPKTS lėšų. Visi renginiai, konferencijos, paminklų statymas, knygų leidyba LPKTS finansuojami tik dalyvaujant projektuose arba renkant paramą.

Šiuo laikotarpiu sėkmingai įvykdyti projektai: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programa „Remti vyresnio amžiaus žmonių veiklą“ (administruoja O.A.Tamošaitienė), Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo remiamad projektas „Lietuvos laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ (administruoja J. Navickienė), Lietuvos Respublikos Vyriausybės Istorinės atminties puoselėjimo 2015 metų programa, Lietuvių fondo „Iš kartos į kartą“ žiniasklaidos rėmimo programa bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondo – šiuos projektus administruoju aš.

(keliama į 8 psl.)

Jonas Algimantas Chmieliauskas
1932–2016

Jonas Algimantas gimė 1932 m. rugpjūčio 25 d. Kaune. Baigė Vilkaviškyje pradinę mokyklą. Būdamas 12 metų Jonas Algimantas paskutinį kartą matė savo tėvą. Likusiam vienam vaikui su mama teko nuolat keisti gyvenamąją vietą, kęsti badą ir nepriteklių. 1944 m. apsigyveno Telšiuose.

Nuo mažens supratęs Laisvės ir Tėvynės svarbą, Jonas Algimantas kartu su grupe bendramokslių Telšių Žemaitės vidurinėje mokykloje įstojo į pogrindinę organizaciją „Jaunoji Lietuva“. Šios organizacijos iniciatyva 1949 m. vasario 16 d. Telšiuose buvo išplatinti atsišaukimai. 1949 m. spalį Joną Algimantą tiesiai iš pamokos išsivedė saugumo karininkai ir suėmė. Devintos klasės mokinys už akių buvo nuteistas 10 metų lagerio. Kalėjo Kazachstano Karagandos srities Džezkazgano ir Džezdo lageriuose.

Į Lietuvą grįžo 1954 m. po perteisimo, kaip nuteistas nepilnametis, atlikęs daugiau kaip trečdalį bausmės. Grįžusiam buvo sunku rasti darbą, tačiau Jonas Algimantas nepasidavė – siekė mokslo – 1964 m. Vilniaus universitete baigė ekonomikos studijas. Darbo karjerą baigė būdamas Telšių rajono savivaldybės administracijos kontrolieriumi.

Jonas Algimantas buvo ilgametis LPKTS Telšių filialo tarybos narys, Sąjūdžio Telšių rajono tarybos narys. Kartu su žmona, buvusia tremtine Regina ir dukra Indre įsitraukė į Telšių buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro veiklą, laisvalaikiu grojo akordeonu, rašė eiles. 2010 m. Telšių krašto buvusių politinių kalinių ir tremtinių kūrybos konkurse „Po Laisvės paukščio sparnais“ buvo pripažintas geriausiu prozos kūrėju.

Iki paskutinės gyvenimo minutės Jonas Algimantas degė troškimu perduoti savo patirtį ateities kartoms, buvo ryžtingas Tėvynės patriotas, domėjosi krašto istorija ir pasaulio naujovėmis, nepasidavė sveikatos išbandymams...

Jo širdis sustojo einant į Telšių Trečiojo amžiaus universiteto renginį ypatingą metų dieną – Verbų Sekmadienį.

Į Amžinojo poilsio vietą senosiose Telšių kapinėse Joną Algimantą palydėjo gausus būrys giminių, bičiulių, kaimynų, buvusių klasės draugų, bendradarbių.

LPKTS Telšių filialas

Pro memoria

LPKTS Šilalės filialo susirinkimas

Kovo 13 dieną įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės filialo visuotinis ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas.

Renginys prasidėjo šv. Mišiomis, kurias Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčioje aukojo ir jų metu politinius kalinius ir tremtinius prisiminė kunigas Algis Genutis. Po pamaldų filialo atstovai, jų šeimų nariai ir svečiai susirinko į Šilalės kultūros centro mažąją salę, kur susirinkimą pradėjo Lietuvos Respublikos himnu. Visus maloniai nudžiugino moterų ansamblio „Sidabro gija“ kolektyvas, kuris gražiomis lietuviškomis dainomis pasveikino susirinkimo dalyvius.

Renginio vedėja, LPKTS valdybos narė Vera Macienė paskelbė šio susirinkimo darbo pradžią. Į Šilalės filialo susirinkimą atvyko LPKTS pirmininkas Gvidas Rutkauskas ir LPKTS atsakingoji sekretorė Onutė Tamošaitienė. Jie visus nuoširdžiai pasveikino su praėjusia Kovo 11-osios švente, pasidžiaugė aktyviu darbu filiale ir jaukiu priėmimu. Buvo įteikti padėkos raštai nusipelniusiems nariams: LPKTS Šilalės filialo pirmininkei Teresei Ūksienei už nenuilstamą ir nuoširdų darbą; pavaduotojui Antanui Rašinskui ir Loretai Kalnikaitei. Šiltus žodžius išsakė Tauragės apskrities koordinatorius Vidas Čereškevičius bei LPKTS atstovai iš Šilutės ir Rietavo filialų.

Gražią rožių puokštę įteikė ir padėkos žodžius Teresi Ūksienei pasakė Šilalės rajono savivaldybės meras Jonas Gudauskas. Jis savo pagalba labai daug prisideda prie buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizuojamų darbų ir renginių.

Filialo pirmininkė Teresė Ūksienė pateikė išsamią ataskaitą apie filialo darbą ir planuojamą veiklą. Anot jos, yra dar daug darbų, kuriuos reikia atlikti – laukia paminklų atidengimas keliose vietose, toliau renkami ir sisteminami atsiminimai apie tremtį ir kentėjimus. Tai bus surašyta į dar vieną jos iniciatyva ruošiamą knygą „Erškėčių keliu“ ir dar daugelis kitų darbų. Ataskaitą pateikė ir įvairias pastabas bei mintis išsakė pirmininkės pavaduotojas Antanas Rašinskas.

Revizijos komisijos ataskaitą pateikė Regina Danauskienė. Po jos pranešimo buvo išrinkta balsų skaičiavimo komisija. Prasidėjo rinkimų procedūra. Slaptu balsavimu išrinkta valdyba iš 5 narių. Bendru pritarimu: taryba, Revizijos, Etikos ir procedūrų komisijos. Šiltais plojimais naujai kadencijai LPKTS Šilalės filialo pirmininke vėl išrinkta Teresė Ūksienė. Žmonės liko patenkinti jos nuoširdumu ir atsidavimu šiai veiklai. Teresėlė kukliai nulenkė galvą prieš visus ir padėkojo už pasitikėjimą. Pavaduotoju Teresė Ūksienė išsirinko aktyvų narį Antaną Rašinską, kuris iš karto pradėjo planuoti veiklą – pateikė nuveiktų ir planuojamų darbų apžvalgą.

LPKTS Šilalės filialo susirinkimas baigėsi visiems susikibus rankomis, darniai ir melodingai skambant dainai „Žemėj Lietuvos“. Dalyvavę susirinkime neskubėjo išsiskirstyti. Žmonės norėjo tiesiog dar pabūti, prisiminti senus laikus, padiskutuoti įvairiomis temomis – sušilti širdimi, buvimu kartu.

Raimundė GEČIENĖ

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ona Valickaitė-Šimbielienė
1926–2016

Gimė Varėnos r. Naujaūlyčio k. ūkininkų šeimoje. Senosios Varėnos mokykloje baigė keturias klases. Brolis Stasys buvo partizanas, slapyvardžiu Trenksmas, o ji tapo ryšininke, slapyvardžiu Rūta. 1947 m. buvo suimta ir kalėjo Sibiro lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1956 m. ir apsigyveno Senojoje Varėnoje. Dirbo kelių valdyboje ir „Merkio“ pūkų ir plunksnų fabrike darbininke.

Palaidota Senosios Varėnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Nijolę, jos šeimą, gimines ir artimuosius.

LPKTS Varėnos filialas

Bernardas Arbočius
1923–2016

Buvo Didžiosios Kovos apygardos partizanas Liepsniukas. 1947 m. Rusių k. Žaslių valsč. Kaišiadorių aps. saugumiečiai apsupo sodybą, sušaudė motiną Antosę Arbočienę, sudegino tvartą. 1948 m. besislapstantis nuo arešto suimtas Vilniuje. Ypatingojo pasitarimo nuteistas 20 m. ir 6 mėn. laisvės atėmimo. Kalėjo Intos lageriuose. 1957 m. iš lagerio išleistas. Grįžęs iš lagerio Lietuvoje buvo nepageidaujamas. Net trejus metus gyveno atskirai nuo šeimos Sovetske. 1974 m. su žmona Danute apsigyveno Jurbarke. Nuo įsikūrimo dainavo Jurbarko buvusių tremtinių chore „Versmė“. Apdovanotas 1-ojo laipsnio „Partizanų žvaigžde“.

Palaidotas Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Užjaučiame

Mirus mylimam vyrui Algimantui, nuoširdžiai užjaučiame Reginą Chmieliauskienę, gimines ir artimuosius.

LPKTS Telšių filialo taryba

Skelbimai

Balandžio 9 d. (šeštadienį) 10 val. Radviliškio kultūros centro salėje įvyks LPKTS Radviliškio filialo ataskaitinė-rinkiminė konferencija. Bus renkamas nario mokestis ir aukos knygos „Tremties vaikai“ 3 dalies išleidimui. Koncertuos Radviliškio buvusių tremtinių choras „Versmė“.

Radviliškio filialo narius kviečiame dalyvauti.

Balandžio 10 d. (sekmadienį) 10 val. Rokiškio Šv. Mato bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už gyvus ir mirusius tremtinius, politinius kalinius ir partizanus. Po pamaldų Parapijos namuose (Nepriklausomybės a. 4) įvyks ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Koncertuos buvusių tremtinių choras „Vėtrungė“, pabendrausime prie arbatos puodelio. Kviečiame dalyvauti.

Balandžio 10 d. (sekmadienį) 15 val. Kaišiadorių r. Pašulių kapinėse paminėsime Andriaus Zdanevičiaus-Morkos būrio dvylikos partizanų žūties metinės. Koncertuos Rumšiškių kultūros centro folkloro ansamblis „Praviena“, Kruonio kultūros centro moterų vokalinis ansamblis „Svaja“.

Pasiteirauti tel. 8 682 65678, 8 656 19528.

Balandžio 16 d. (šeštadienį) 11 val. Palangos Stasio Vainiūno meno mokyklos salėje (Maironio g. 8) įvyks LPKTS Palangos filialo pakartotinis ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Registracija nuo 10.30 val. tik pateikus LPKTS Palangos filialo nario pažymėjimą. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

LPKTS Palangos filialo valdyba

Balandžio 24 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto JTGM fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pakartotinis ataskaitinis susirinkimas – konferencija. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Turėkite nario pažymėjimą. Bus galima susimokėti nario mokestį ir užsisakyti „Tremtinį“.

ISSN 2029-509X

Tremtinys

Leidėjas **Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga**

www.lpkts.lt

Redaktorė **Jolita Navickienė**
Redakcija: **Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė**
Maketavo **Ignas Navickas**

Adresas: **Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,** *tel.* **(8 37) 323 204**
el. paštas: **tremtinys.redakcija@gmail.com**

Įmonės kodas **300032645**
Ats. sąsk. **Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas**

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai
Tiražas 1940 egz.

Kaina 0,60 euro

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

LPKTS pirmininko ataskaita

(atkelta iš 6 psl.)

Vienas iš svarbiausių mūsų darbų – auklėti jaunąją kartą patriotiškumo ir pagarbos kovotojams už Lietuvos laisvę dvasia. Mūsų organizuojami jaunesniosios kartos sąskrydžiai visus sutelkia dar reikšmingesniems darbams – išsaugoti Pasipriešinimo kovų istorinę atmintį pirmiausiai tarp jaunimo, tarp tų, kurie dar abejoja arba visiškai nežino tikrosios partizaninių kovų ir tremties istorijos. Jeigu šio darbo nedirbsime, tai mūsų kovos, vargai ir netektys bus paskandinti užmarštin.

Ir jaunimas, ir pagyvenę žmonės dar ilgai prisimins 2014 metais Pakruojyje ir 2015 metais Šilalėje įvykusius LPKTS XI ir XII jaunesniosios kartos sąskrydžius, kuriuos įgyvendinti padėjo minėtų filialų vadovai ir nariai, pritraukę šiam kilniam darbui ir rajono savivaldybes.

2014 metų birželio 7-ąją į Kauno Dainų slėnį susirinko respublikinės buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų ir poezijos šventės „Leiskit į Tėvynę“ dalyviai. Šventėje dalyvavo 33 buvusių tremtinių ir politinių kalinių chorai iš visos Lietuvos, todėl drąsiai galima teigti, kad čia dainavo visa Lietuva. Šiemet birželį tokia šventė įvyks Kėdainiuose.

2014 metų rugsėjį žygį „Algimanto apygardos partizanų kovų keliais“ po Rokiškio kraštą surengė LPKTS Rokiškio filialas, spalio 25 dieną žygį Tauro apygardos partizanų takais, pradėtą Skardupiuose ir užbaigtą Gražiškiuose, suorganizavo LPKTS Marijampolės ir Vilkaviškio filialai. 2015 metais turėjome malonią galimybę susitikti LPKTS Alytaus filialo organizuotame žygyje „Dainavos apygardos partizanų takais“, Šilalės filialo organizuotame „Žemaičių apygardos partizanų Šatrijos rinktinės takais“ ir Jurbarko filialo organizuotame žygyje „Kęstučio apygardos partizanų takais“. Minėtuose renginiuose buvo daug jaunų žmonių, todėl manome, kad patirti įspūdžiai moksleiviams suteikė galimybę prisiliesti prie Pasipriešinimo okupacijai ir partizaninių kovų istorijos, pabendrauti su tos istorijos kūrėjais. Tai buvo gyvosios istorijos pamokos, mokančios auklėti jaunąją kartą patriotiškumo ir pagarbos kovotojams už Lietuvos laisvę.

Per šiuos dvejus metus LPKTS atliko ir daugiau reikšmingų darbų: sukurtas visiškai naujas LPKTS internetinis puslapis, išspręsti tremties ir rezistencijos muziejų tolimesnio darbo klausimai, toliau leidžiamas, nemažinant apimties ir nedidinant kainos, savaitraštis „Tremtinys“, laimėta kova dėl paminklo Dainavos partizanams statymo Alytuje, išspręstas klausimas dėl įtraukimo Laisvės kovų istorijos mokymo į naujai sudaromą mokyklų mokymo programą, sėkmingai baigti LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei įvairių programų projektai.

Nors jau eilę metų LPKTS deda didžiules pastangas dėl Lukiškių aikštės Vilniuje paskirties ir paminklo „Kovojusiems ir žuvusiems už Lietuvos laisvę“ pastatymo, tačiau šiuo klausimu kol kas gerų žinių neturime. Paliekame jį spręsti kitos kadencijos komandai.

Šiuo metu, kaip ir praėjusiais metais, LPKTS finansinė padėtis nebloga, nesame turtuoliai, tačiau būtiniausioms išlaidoms lėšų turime. Tai lėmė mūsų priimta pagrįsta taupymo programa. Šiek tiek piniginių lėšų gavome iš rėmėjų, kitą dalį užsidirbome iš Lietuvoje vykdomos projektinės veiklos, parduodamų knygų, patalpų nuomos. Ženklesnių lėšų bandėme gauti dalyvaudami tarptautiniuose projektuose, tačiau projektų vertinimo komisijos įvertinimas šį kartą mums nebuvo palankus. Jau esame vėl parašę penkias paraiškas įvairiems respublikiniams ir tarptautiniams projektams ir tikimės teigiamo įvertinimo.

Brangieji buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovotojai – partizanai, kentėję Sibiro šaltį, alkį, paniekinimą, praradę savo sveikatą, namus, brolius, tėvus ir artimuosius, būkime budrūs, visi vieningai remkime Lietuvos nepriklausomybę, dirbkime ir kovokime už mūsų teises ir neleiskime komunistų pasekėjams mūsų žeminti, o mūsų senelių ir tėvų kovų kelio istoriją paskandinti užmarštin. Tik mūsų gausios, vieningos ir patriotiškai nusiteikusios gretos padės išlikti kovoje už buvusių tremtinių, partizanų ir politinių kalinių teises. Esu tvirtai įsitikinęs, kad būdami LPKTS nariais, neišduosime savo vienminčių, nepamiršime savo įsitikinimų už didesnį atlyginimą, aukštesnį postą ar už reikšmingesnį apdovanojimą iš tų pačių, kurie mums įteikė nuosprendį trėmimui ir lageriams.

Dėkoju LPKTS darbuotojams, valdybai, tarybai, pavaduotojams, visiems palaikiusiems, patarusiems, padėjusiems ir, žinoma, negailėjusiems nuoširdžios kritikos.

LPKTS nuolat seka ir domisi Lietuvos ir kitų šalių politine situacija ir teikia rekomendacinio pobūdžio išvadas – rezoliucijas. Šiame LPKTS XXIII suvažiavime teikiame bendram dalyvių pritarimui valdybos paruoštas penkias ypač šiam laikotarpiui aktualias rezoliucijas.

Gvidas RUTKAUSKAS

LPKTS valdybos veiklos ataskaita

(atkelta iš 6 psl.)

Dėkoju rašiusiems ir administravusiems projektus. Šie ir keletas papildomų (Krašto apsaugos ministerijos, Kultūros tarybos) projektų yra parengti ir 2016 metams. Džiaugiuosi, kad kaip ir pernai turime partnerių, su kuriais kartu dalyvaujame projektuose – tai Kėdainių kultūros centras, Daugpilio universitetas, VšĮ „Salva Media“. Ačiū visiems ruošiantiems projektus ir juos administruojantiems.

LPKTS dirba šie komitetai:

Finansų komitetas (pirmininkė – valdybos pirmininkė), jo nariai rinkosi esant reikalui, prieš valdybos posėdžius, svarstė gautus iš filialų prašymus, finansinius LPKTS klausimus, teikė siūlymus valdybai.

Strategijos komitetas (pirmininkas Gvidas Rutkauskas) sprendžia aktualiausius, strateginius LPKTS klausimus.

Organizacinis komitetas (pirmininkė Ona Aldona Tamošaitienė) palaikė ryšį su filialais, padėjo savo patarimais filialams rašyti ir įvykdyti projektus, organizuoti tradicinius sąjungos renginius.

Socialinis komitetas (pirmininkė LPKTS tarybos narė Jūratė Antulevičienė). Socialinis komitetas teikia informaciją ir pagalbą dėl dokumentų sutvarkymo įgyti teisinį statusą, gauti valstybinę pensiją ir naudotis transporto bei kitomis lengvatomis, gauti pašalpas.

Jaunesniosios kartos komitetas (pirmininkė LPKTS Prienų filialo narė Dalia Maciukevičienė). Per ataskaitinį laikotarpį komitetas suorganizavo LPKTS Jaunesniosios kartos sąskrydį Šilalėje, vykdo parengiamuosius darbus šių metų sąskrydžiui Ariogaloje.

Informacinis komitetas (pirmininkė „Tremtinio“ redaktorė Jolita Navickienė) parengia ir publikuoja informacinius straipsnius apie LPKTS valdybos, tarybos, filialų veiklą, apie įvykusius ir būsimus renginius, aktualijas iš LR Seimo, Vyriausybės ir iš kitų institucijų savaitraštyje „Tremtinys“. Už internetinio tinklalapio www.lpkts.lt, kuriame informacija lengvai ir operatyviai atnaujinama, administravimą atsakinga Vesta Milerienė. Aktyviai bendraujama socialiniuose tinkluose.

Istorinės atminties ir patriotinio ugdymo komitetas (pirmininkas LPKTS Druskininkų filialo pirmininkas Gintautas Kazlauskas). Pagrindinis komiteto rūpestis buvo ir yra išsaugoti ir pagerinti LPKTS įkurtų rezistencijos ir tremties muziejų veiklą. Džiugu, kad LR Seimo 2014 metų gale priimtas įstatymas, kuriuo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui (LGGRTC) priskirta atsakomybė dalyvauti įgyvendinant valstybinę politiką tremties ir rezistencijos srityje, suteikta teisė steigti struktūrinius padalinius muziejinei veiklai vykdyti ir istorinės atminties vietoms įamžinti, apibrėžtos konsultavimo ir metodinės pagalbos tremties ir rezistencijos tematinėms ekspozicijoms, parodoms ar edukacinėms programoms rengti funkcijos. Naujosios funkcijos LGGRTC buvo patikėtos nuo 2016 metų pradžios ir LGGRTC darbus jau vykdo Druskininkų ir Kauno muziejuose. Džiaugiuosi, nes muziejų problema buvo vienas pagrindinių šios kadencijos darbų.

Ryšių su kitomis organizacijomis komitetas palaiko ryšį su Lietuvos patriotinėmis organizacijomis ir tarptautine buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacija (Inter Asso), dalyvauja šios asociacijos renginiuose.

Leidyba: šiuo laikotarpiu paruošta ir išleista Stanislovo Abromavičiaus knygos „Tremties vaikai. II knyga“, prie kurio leidybos prisidėjo ne tik LPKTS ir paramos fondai, bet ir jūs – aukojusieji. Džiugu, kad tiek daug jūsų nori pasidalinti prisiminimais ir taip įamžinti savo šeimos istoriją, surinkome tiek medžiagos, kad buvo nuspręsta išleisti 2 ir 3 knygos dalis. Antrosios pristatymas įvyko vos prieš porą savaičių, kviečiu aukojusiuosius ir herojus atsiimti knygą, kurią jums dovanojame, na o kitus kviečiu ją įsigyti mūsų knygynėlyje.

Šiuo metu sąjunga vienija apie 40 tūkstančių narių, kurie susibūrę į 53 filialus, juridinių asmenų registre užregistruoti 32 filialai. Išanalizavus filialų pateiktus duomenis, matosi, kad aktyvesne, nuoseklia veikla pasižymi apie du trečdaliai filialų. Ne visi moka ir 10 procentų nuo surinkto nario mokesčio. Filialams, mokantiems šį mokestį, bus suteikiamas prioritetas, siekiant dalinio finansavimo veiklai.

Nuoširdžiai dėkoju LPKTS apskričių koordinatoriams, filialų vadovams, chorų vadovams, nariams už nuoširdų darbą, pagalbą, patarimus. 2015-ieji buvo truputį lengvesni nei 2014-ieji, kuriais finansinė situacija buvo itin sudėtinga. Džiaugiuosi, kad kadenciją pradėjome sąskaitoje turėdami tik 5 124 eurus (to nepakako nė vienam mėnesiui, kad išlaikytume pastatus ir darbuotojus, stipriai taupydami išgyvenome ir laikotarpį baigiame ir naujai kadencijai paliekame 19 693 eurus (2015 metų pradžioje turėjome 31 292 eurus, metų pabaigoje – 17 099 eurus). Laikėmės visų 2014 metais įvestų taupymo būdų – sumažintos algos/etato dalys, purtėme skolininkus, nuomojome patalpas. Šiuo metu visos patalpos (Laisvės al. 39 ir Putvinskio g. 37) yra išnuomotos, beveik visos patalpos ir visi klientai yra mokūs ir netgi moka skolas. Bandome parduoti namą Putvinskio gatvėje (šį sprendimą priėmė praėjusios kadencijos valdyba). Šiuo metu sąjungoje dirba 9 etatiniai darbuotojai. Pirmininkas Gvidas Rutkauskas ir pavaduotojas Juozas Yla dirbo neatlygintinai.

Nuolat ieškome rėmėjų. Ačiū visiems, kurie stengiasi ir ypač ačiū tiems, kurie supranta, jog tai mūsų visų reikalas, ne tik pirmininko ar valdybos pirmininkės. Ačiū sąjungos nariams, „Tremtinio“ skaitytojams, filialams ir visiems, kurie aukoja sąjungai.

Šie metai buvo dosnūs ir mūsų žmonių visuotiniu įvertinimu: LR Prezidentė Vasario 16-ąją Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu apdovanojo Vilniaus skyriaus narį Aloyzą Gurecką, vos prieš keletą dienų Panevėžyje Druskininkų filialo vadovui Gintautui Kazlauskui ir Kėdainių filialo nariui Juozui Meškuočiui buvo įteikti Gabrielės Petkevičaitės-Bitės medaliai „Tarnaukite Lietuvai“, o Telšių filialo narys Karolis Kazlauskas apdovanotas televizijos teikiama „Lietuvos garbės“ statulėle, tikiu, kad ne visus apdovanotuosius žinome, mūsų žmonės kuklūs. Džiaugiamės už įvertinimą kartu su jais.

Noriu padėkoti kartu dirbusiai komandai: visiems valdybos nariams, pirmininkui Gvidui Rutkauskui ir mano pavaduotojams Onai Aldonai Tamošaitienei, Juozui Ylai, LPKTS darbuotojams. Ačiū jums. Taip pat noriu nuoširdžiai padėkoti buvusiems sąjungos vadovams už moralinį palaikymą, kuris man itin svarbus. Šie dveji metai man labai svarbūs, ačiū už galimybę jus pažinti, prisiliesti prie jūsų istorijos, prisidėti prie jūsų darbų ir iš jūsų mokytis. Ačiū jums visiems!

Rasa DUOBAITĖ-BUMBULIENĖ